

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 24.5.2023
COM(2023) 631 final

ZPRÁVA KOMISE

**Belgie, Bulharsko, Česko, Německo, Estonsko, Španělsko, Francie, Itálie, Lotyšsko,
Maďarsko, Malta, Rakousko, Polsko, Slovinsko, Slovensko a Finsko**

Zpráva vypracovaná v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie

ZPRÁVA KOMISE

Belgie, Bulharsko, Česko, Německo, Estonsko, Španělsko, Francie, Itálie, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Rakousko, Polsko, Slovinsko, Slovensko a Finsko

Zpráva vypracovaná v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie

1. ÚVOD

Článek 126 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva“) stanoví postup při nadměrném schodku. Tento postup je dále upřesněn v nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku¹, které je součástí Paktu o stabilitě a růstu.

Tato zpráva v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy zkoumá, jak členské státy plní kritéria schodku a dluhu daná Smlouvou.

Hlavní údaje, z nichž tato zpráva vychází

Při posuzování **kritéria schodku** Komise zohledňuje skutečný poměr schodku v roce 2022 a plánovaný poměr na rok 2023. Kritérium schodku podle článku 126 Smlouvy je splněno, pokud schodek veřejných financí v předchozím roce (2022) a plánovaný schodek na běžný rok (2023) nepřekročí 3 % HDP. Pokud se tak stane, Komise zkoumá, zda poměr schodku výrazně a trvale klesá a blíží se referenční hodnotě. Zkoumá také, zda je překročení referenční hodnoty pouze výjimečné a dočasné a zda je referenční hodnotě blízko (oddíl 2). Za rozhodující faktory se považuje, pokud i) veřejný dluh nepřesahuje 60 % HDP, nebo ii) pokud dluh přesahuje 60 % HDP, ale schodek se blíží 3 % HDP a jeho překročení je dočasné (oddíl 4).

Kritérium dluhu je splněno, pokud hrubý veřejný dluh nepřekročí 60 % HDP na konci předchozího roku (2022). Pokud překročí 60 % HDP, Komise posoudí, zda se míra zadlužení dostatečně snižuje a zda se uspokojivým tempem blíží referenční hodnotě, a to dodržováním doporučené hodnoty pro snižování dluhu² (oddíl 3). Členské státy, které tuto doporučenou hodnotu dodržují a splňují kritérium schodku, nejsou v této zprávě rozebírány. Při posuzování splnění kritéria dluhu (oddíl 4) se vždy přihlíží k rozhodujícím faktorům.

Tato zpráva porovnává schodek veřejných financí s veřejnými investičními výdaji a přihlíží ke všem dalším rozhodujícím faktorům včetně střednědobé hospodářské a rozpočtové pozice členských států³.

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 6, ve znění pozdějších předpisů.

² Doporučená hodnota pro snižování dluhu je stanovena v čl. 2 odst. 1a nařízení Rady (ES) č. 1467/97, který stanoví, že poměr dluhu k HDP se považuje za dostatečně se snižující a uspokojivým tempem se blíží k referenční hodnotě 60 % HDP, jestliže se rozdíl vzhledem k referenční hodnotě snižoval za předchozí tři roky průměrným tempem přinejmenším jedné dvacetiny za rok, což je doporučená hodnota, přičemž se vychází ze změn za poslední tři roky, za něž jsou údaje k dispozici. Požadavek se rovněž považuje za splněný, pokud rozpočtové předpovědi Komise naznačují, že k požadovanému snížení rozdílu dojde během tříletého období zahrnujícího dva roky následující po posledním roce, za který jsou údaje k dispozici.

³ Není-li uvedeno jinak, je zdrojem údajů v této zprávě prognóza Komise z jara 2023 (*European Economy-Institutional Papers* 173).

Tato zpráva se zabývá dodržováním kritérií schodku a dluhu v 16 členských státech: v **Belgii, Bulharsku, Česku, Německu, Estonsku, Španělsku, Francii, Itálii, Lotyšsku, Maďarsku, na Maltě, v Rakousku, Polsku, Slovinsku, na Slovensku** a ve **Finsku**, a to z těchto důvodů (viz také tabulka 1):

- Podle údajů potvrzených Eurostatem dne 21. dubna 2023⁴ schodek veřejných financí z roku 2022 překročil 3 % HDP v 10 členských státech: v **Belgii, Česku, Španělsku, Francii, Itálii, Lotyšsku, Maďarsku, na Maltě, v Rakousku a Polsku**⁵. Skutečné schodky z roku 2022, které přesáhly 3 % HDP, jsou důkazem *prima facie* existence nadměrného schodku v těchto členských státech⁶.
- Kromě toho podle programů stability a konvergenčních programů z roku 2023⁷ mají schodky veřejných financí v **Bulharsku, Německu, Estonsku, Slovinsku** a na **Slovensku** v roce 2023 překročit 3 % HDP. Schodky na rok 2023 těchto programech jsou důkazem *prima facie* existence nadměrného schodku v těchto pěti členských státech.
- Hrubý veřejný dluh překročil 60 % referenční hodnoty HDP koncem roku 2022 v Belgii, Německu, Řecku, Španělsku, Francii, Chorvatsku, Itálii, na Kypru, v Maďarsku, Rakousku, Portugalsku, Slovinsku a Finsku. Ve **Francii, Itálii a Finsku** hrubý veřejný dluh nedodržel doporučenou hodnotu pro snižování dluhu. To je důkazem *prima facie* existence nadměrného schodku na základě kritéria dluhu v těchto třech členských státech.

Politická doporučení v kontextu přetrvávající vysoké nejistoty

Doporučení pro fiskální politiku, jak je přijala Rada, se v posledních letech vyvíjela v reakci na měnící se ekonomický kontext. Koordinovaná politická opatření na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni zmírnila dopad pandemie COVID-19 na ekonomiky členských států a otevřela cestu k silnému oživení. V novém prostředí, které vzniklo v důsledku ruské války proti Ukrajině, se evropské ekonomice podařilo zvládnout její nepříznivý dopad a překonat energetickou krizi díky rychlé diverzifikaci dodávek a výraznému poklesu spotřeby plynu.

Aktivace obecné únikové doložky⁸ Paktu o stabilitě a růstu v březnu 2020 umožnila rozsáhlou fiskální podporu ve všech členských státech v reakci na pandemii koronaviru. Umožnila

⁴ Eurostat, Euro Indicators 47/2023 ze dne 21. dubna 2023. Eurostat vyjadřuje výhradu ke kvalitě údajů oznámených Francií za rok 2022. Eurostat v úzké spolupráci s francouzskými statistickými úřady upřesňuje evidenci navýšení kapitálu státem ve veřejné energetické společnosti EDF (Électricité de France), jakož i použití testu superdividendy pro dividendy vyplácené některými veřejnými podniky francouzskému státu. Schodek pro rok 2022 by mohl být podhodnocen až o 0,2 procentního bodu HDP.

⁵ Schodek veřejných financí **Rumunska** v roce 2022 rovněž přesáhl 3 % HDP. Rumunskem se však tato zpráva nezabývá, neboť Rada dne 3. dubna 2020 rozhodla o existenci nadměrného schodku v Rumunsku.

⁶ Ve všech těchto případech se rovněž plánují schodky v roce 2023 vyšší než 3 % HDP.

⁷ Programy stability a konvergenční programy předložené členskými státy na jaře 2023 viz: https://commission.europa.eu/content/2023-european-semester-national-reform-programmes-and-stabilityconvergence-programmes_cs.

⁸ Tato doložka, stanovená v čl. 5 odst. 1, čl. 6 odst. 3, čl. 9 odst. 1 a čl. 10 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik (Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1) a v čl. 3 odst. 5 a čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1467/97, usnadňuje koordinaci rozpočtových politik v dobách prudkého hospodářského propadu. Obecná úniková doložka nicméně nepozastavuje postupy v rámci Paktu o stabilitě a růstu. Díky její aktivaci však členské státy získaly při řešení krize rozpočtovou flexibilitu, jelikož jim umožňuje dočasně se odchýlit od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle, pokud to neohrozí udržitelnost veřejných financí ve střednědobém horizontu.

členským státům přijmout opatření k náležitému řešení krize a zároveň se odchýlit od některých rozpočtových požadavků, které by se ve fiskálním rámci EU jinak uplatňovaly. V letech 2020 a 2021 koordinovaná politická opatření úspěšně zmírnila makroekonomický dopad pandemie COVID-19. V roce 2022 fiskální politika rovněž zmírnila sociální a ekonomický dopad náhlého zvýšení cen energií a umožnila poskytnutí humanitární pomoci osobám prchajícím z Ukrajiny. Komise usoudila, že podmínky pro zachování obecné únikové doložky v roce 2023 a pro její deaktivaci ke konci roku 2023 byly splněny⁹.

Dne 20. července 2020 Rada členským státům doporučila, aby v letech 2020 a 2021 přijaly veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie COVID-19, udržení ekonomiky a podpoře následného oživení¹⁰. Rovněž členským státům doporučila, aby, jakmile to hospodářské podmínky dovolí, prováděly fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetné střednědobé fiskální pozice a zajištění udržitelnosti dluhu a zároveň zvyšovaly investice.

O rok později, dne 18. června 2021, přijala Rada v doporučeních na rok 2022 diferencované pokyny v oblasti fiskální politiky: Členské státy s nízkým a středním poměrem veřejného dluhu k HDP byly vyzvány, aby uplatňovaly nebo udržovaly expanzivní orientaci fiskální politiky, zatímco členské státy s vysokým poměrem dluhu byly vyzvány, aby jednak využívaly Nástroj pro oživení a odolnost (RRF) k financování dodatečných investic na podporu oživení a zároveň uplatňovaly obezřetnou fiskální politiku¹¹. Všem členským státům bylo doporučeno, aby zachovaly investice financované z vnitrostátních zdrojů. V podobném duchu vyzvalo doporučení Rady ze dne 5. dubna 2022 týkající se hospodářské politiky eurozóny k zachování mírně expanzivní orientace fiskální politiky v roce 2022 v celé eurozóně, a to s ohledem na vnitrostátní rozpočty i na financování z Nástroje pro oživení a odolnost¹². Bylo doporučeno diferencovat fiskální politiky s ohledem na intenzitu oživení a na potřebu zajistit fiskální udržitelnost a posilovat investice, přičemž je třeba neztrácet ze zřetele potřebu snižovat rozdíly mezi členskými státy.

⁹ COM(2022) 600 final ze dne 23.5.2022 a COM(2023) 141 final ze dne 8.3.2023.

¹⁰ Doporučení Rady ze dne 20. července 2020 (2020/C 282/01 až 2020/C 282/27), Úř. věst. C 282, 26.8.2020, s. 1.

¹¹ Doporučení Rady ze dne 18. června 2021 (2021/C 304/01 až 2021/C 304/28, Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 1). V případě Rumunska přijala Rada téhož dne aktualizované doporučení s cílem odstranit nadměrný schodek veřejných financí (2021/C 304/24, Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 111).

¹² Doporučení Rady ze dne 5. dubna 2022 týkající se hospodářské politiky eurozóny, Úř. věst. C 153, 7.4.2022, s. 1.

Tabulka 1: Situace členských států v souvislosti s referenčními hodnotami schodku a dluhu podle Smlouvy

	Skutečný schodek nepřesahující (✓) nebo přesahující (✗) 3 % HDP v roce 2022	Plánovaný schodek nepřesahující (✓) nebo přesahující (✗) 3 % HDP v roce 2023	Míra zadlužení nepřesahující (✓✓) 60 % HDP na konci roku 2022 nebo přesahující 60% HDP, ale dodržující doporučenou hodnotu pro snižování dluhu (✓) nebo nedodržující doporučenou hodnotu pro snižování dluhu (✗)
Belgie	✗	✗	✓
Bulharsko	✓	✗	✓✓
Česko	✗	✗	✓✓
Německo	✓	✗	✓
Estonsko	✓	✗	✓✓
Španělsko	✗	✗	✓
Francie	✗	✗	✗
Itálie	✗	✗	✗
Lotyšsko	✗	✗	✓✓
Maďarsko	✗	✗	✓
Malta	✗	✗	✓✓
Rakousko	✗	✗	✓
Polsko	✗	✗	✓✓
Slovinsko	✓	✗	✓
Slovensko	✓	✗	✓✓
Finsko	✓	✓	✗
<i>p.m.: Členské státy, které nejsou v této zprávě uváděny</i>			
<i>Dánsko</i>	✓	✓	✓✓
<i>Irsko</i>	✓	✓	✓✓
<i>Řecko</i>	✓	✓	✓
<i>Chorvatsko</i>	✓	✓	✓
<i>Kypr</i>	✓	✓	✓
<i>Litva</i>	✓	✓	✓✓
<i>Lucembursko</i>	✓	✓	✓✓
<i>Nizozemsko</i>	✓	✓	✓✓
<i>Portugalsko</i>	✓	✓	✓
<i>Švédsko</i>	✓	✓	✓✓
<i>Rumunsko*</i>	✗	✗	✓✓

(*) Od roku 2020 probíhá postup při nadměrném schodku.

Zdroj: Eurostat, prognóza Komise z jara 2023 a programy stability a konvergenční programy z roku 2023.

Dne 12. července 2022 přijala Rada opět diferencované pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2023¹³. Členské státy s nízkým a středním poměrem veřejného dluhu k HDP byly požádány, aby zajistily, že růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude v souladu s celkově neutrální orientací fiskální politiky. Členskými státy s vysokou mírou zadlužení bylo doporučeno, aby zajistily obezřetnou fiskální politiku omezením růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů pod úroveň střednědobého růstu potenciálního produktu. Pro období po roce 2023 byly požádány, aby zajistily věrohodné a postupné snižování dluhu prostřednictvím postupné konsolidace, investic a reforem. Všem členským státům bylo doporučeno, aby byly připraveny přizpůsobit běžné výdaje vyvíjející se situaci, rozšířit veřejné investice pro ekologickou a digitální transformaci a pro energetickou bezpečnost a dosáhnout obezřetných střednědobých fiskálních pozic pro období po roce 2023.

Doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny ze dne 16. května 2023¹⁴ vyzvalo k upuštění od rozsáhlé podpory agregátní poptávky a k lepšímu zacílení fiskálních opatření k řešení dopadu vysokých cen energií na zranitelné domácnosti a životaschopné podniky. Členské státy byly vyzvány, aby zachovaly udržitelnost dluhu a usnadnily úkol měnové politiky zajistit včasný návrat inflace ke střednědobému cíli ECB ve výši 2 %. Doporučení vyzvalo k definování vhodně diferencovaných střednědobých fiskálních strategií prostřednictvím postupné a udržitelné konsolidace i investic a reforem, aby bylo dosaženo obezřetné střednědobé fiskální pozice. Členské státy by měly zvýšit růstový potenciál svých ekonomik, udržet vysokou úroveň veřejných investic a podpořit soukromé investice, které jsou nezbytné pro zvýšení hospodářské a sociální odolnosti a podporu ekologické a digitální transformace.

Komise již ve svém sdělení ze dne 8. března 2023 o pokynech v oblasti fiskální politiky na rok 2024¹⁵ oznámila, že na jaře 2023 nenavrhne zahájení nových postupů při nadměrném schodku, a to s ohledem na přetrvávající vysokou nejistotu makroekonomického a rozpočtového výhledu v tomto období.

Komise navrhne Radě, aby na jaře 2024 zahájila postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku vycházející z výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

¹³ Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 (2022/C 334/01 až 2022/C 334/27 Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 1).

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/ecofin/2023/05/16/>

¹⁵ COM(2023) 141 final.

2. KRITÉRIUM SCHODKU

Belgie, Bulharsko, Česko, Německo, Estonsko, Španělsko, Francie, Itálie, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Rakousko, Polsko, Slovinsko a Slovensko překročily referenční hodnotu schodku v roce 2022 nebo ji plánují překročit v roce 2023.

Ve **všech těchto členských státech** jsou skutečné schodky přesahující referenční hodnotu v roce 2022 nebo schodky, u nichž se plánuje, že referenční hodnotu přesáhnou v roce 2023, výjimečné. V roce 2022 přispěla k vyšším schodkům opatření přijatá členskými státy s cílem zmírnit hospodářské a sociální dopady cen energií a poskytnout humanitární pomoc těm, kteří v důsledku ruské invaze přechají z Ukrajiny. Zvýšení cen energií a humanitární pomoc jsou neobvyklé události, které členské státy nemohou ovlivnit a které mají významný dopad na finanční situaci vládních institucí. Přestože náklady na dočasná nouzová opatření COVID-19 v roce 2022 poklesly, zůstaly v mnoha členských státech náklady na tato opatření značné a dopad hospodářského poklesu vyvolaného vypuknutím pandemie COVID-19 byl ve veřejných financích většiny členských států stále patrný.

V **Belgii, Česku, Španělsku, Francii, Itálii, Lotyšsku, Maďarsku, na Maltě a v Polsku** byl schodek veřejných financí v roce 2022 vyšší než referenční hodnota a nebyl této hodnotě blízko (viz tabulka 2).

V **Rakousku** byl schodek veřejných financí v roce 2022 vyšší než referenční hodnota, byl však blízko ní, a v programu stability se plánuje, že v roce 2023 bude nad referenční hodnotou, ale blízko ní, zatímco prognóza Komise dokonce předpokládá schodek pod 3 % HDP.

Bulharsko, Německo, Estonsko, Slovinsko a Slovensko měly v roce 2022 schodek veřejných financí nižší, než je referenční hodnota stanovená Smlouvou, ale pro rok 2023 oznamují plánovaný schodek, který je vyšší než 3 % HDP a není této hodnotě blízko. To potvrzuje i prognóza Komise v případě **Bulharska, Slovinska a Slovenska**. V případě **Německa** prognóza Komise uvádí poměr schodku k HDP v roce 2023 nižší než 3 %, zatímco v případě **Estonska** Komise předpokládá schodek vyšší než referenční hodnota, ale blízko ní.

Podle prognóz Komise by schodky veřejných financí v **Česku, Německu, Estonsku, Lotyšsku, Rakousku a Slovinsku** neměly v roce 2024 překročit 3 % HDP. Očekává se tedy, že schodky přesahující referenční hodnotu budou dočasné. Tyto prognózy schodku pro rok 2024 vycházejí z předpokladu, že nedojde ke změně politiky.

Stručně řečeno, tato analýza naznačuje, že kritérium schodku před posouzením rozhodujících faktorů nesplňuje 14 členských států: **Belgie, Bulharsko, Česko, Německo, Estonsko, Španělsko, Francie, Itálie, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovinsko a Slovensko**. **Rakousko** naopak kritérium schodku dodržuje, neboť překročení referenční hodnoty je výjimečné a dočasné a schodek zůstává blízko referenční hodnotě.

Tabulka 2: Saldo veřejných financí

V % HDP

	2019	2020	2021	2022	programy stability a konvergenční programy 2023	2023	2024
Belgie	-2,0	-9,0	-5,5	-3,9	-5,1	-5,0	-4,7
Bulharsko	2,1	-3,8	-3,9	-2,8	-6,1	-4,8	-4,8
Česko	0,3	-5,8	-5,1	-3,6	-3,5	-3,6	-3,0
Německo	1,5	-4,3	-3,7	-2,6	-4 ¼	-2,3	-1,2
Estonsko	0,1	-5,5	-2,4	-0,9	-4,3	-3,1	-2,7
Španělsko	-3,1	-10,1	-6,9	-4,8	-3,9	-4,1	-3,3
Francie	-3,1	-9,0	-6,5	-4,7	-4,9	-4,7	-4,3
Itálie	-1,5	-9,7	-9,0	-8,0	-4,5	-4,5	-3,7
Lotyšsko	-0,6	-4,4	-7,1	-4,4	-4,0	-3,8	-2,7
Maďarsko	-2,0	-7,5	-7,1	-6,2	-3,9	-4,0	-4,4
Malta	0,5	-9,7	-7,8	-5,8	-5,0	-5,1	-4,5
Rakousko	0,6	-8,0	-5,8	-3,2	-3,2	-2,4	-1,3
Polsko	-0,7	-6,9	-1,8	-3,7	-4,7	-5,0	-3,7
Slovinsko	0,7	-7,7	-4,6	-3,0	-4,1	-3,7	-2,9
Slovensko	-1,2	-5,4	-5,4	-2,0	-6,3	-6,1	-4,8
Finsko	-0,9	-5,6	-2,8	-0,9	-2,6	-2,6	-2,6
<i>p.m.: Členské státy, které nejsou v této zprávě uváděny</i>							
<i>Dánsko</i>	4,1	0,2	3,6	3,3	<i>není relevantní</i>	2,3	1,3
<i>Irsko</i>	0,5	-5,0	-1,6	1,6	1,8	1,7	2,2
<i>Řecko</i>	0,9	-9,7	-7,1	-2,3	-1,8	-1,3	-0,6
<i>Chorvatsko</i>	0,2	-7,3	-2,5	0,4	-0,7	-0,5	-1,3
<i>Kypr</i>	1,3	-5,8	-2,0	2,1	2,0	1,8	2,1
<i>Litva</i>	0,5	-6,5	-1,2	-0,6	-2,2	-1,7	-1,4
<i>Lucembursko</i>	2,2	-3,4	0,7	0,2	-1,5	-1,7	-1,5
<i>Nizozemsko</i>	1,8	-3,7	-2,4	0,0	-3,0	-2,1	-1,7
<i>Portugalsko</i>	0,1	-5,8	-2,9	-0,4	-0,4	-0,1	-0,1
<i>Švédsko</i>	0,6	-2,8	0,0	0,7	-0,4	-0,9	-0,5
<i>Rumunsko*</i>	-4,3	-9,2	-7,1	-6,2	-4,4	-4,7	-4,4

(*) Od roku 2020 probíhá postup při nadměrném schodku.

Zdroj: Eurostat, programy stability a konvergenční programy členských států (programy stability a konvergenční programy 2023) a prognóza Komise z jara 2023.

3. KRITÉRIUM DLUHU

Ze zemí uváděných v této zprávě překročil na konci roku 2022 hrubý veřejný dluh hodnotu 60 % HDP v devíti členských státech: v **Belgii, Německu, Španělsku, Francii, Itálii, Maďarsku, Rakousku, Slovinsku a Finsku** (viz tabulka 3)¹⁶. Ve srovnání s předchozím rokem se poměr veřejného dluhu k HDP ve všech těchto členských státech s výjimkou Finska snížil.

Tabulka 3: Veřejný dluh

V % HDP	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Belgie	97,6	112,0	109,1	105,1	106,0	107,3
Bulharsko	20,0	24,5	23,9	22,9	25,0	28,1
Česko	30,0	37,7	42,0	44,1	42,9	43,1
Německo	59,6	68,7	69,3	66,3	65,2	64,1
Estonsko	8,5	18,5	17,6	18,4	19,5	21,3
Španělsko	98,2	120,4	118,3	113,2	110,6	109,1
Francie	97,4	114,6	112,9	111,6	109,6	109,5
Itálie	134,1	154,9	149,9	144,4	140,4	140,3
Lotyšsko	36,5	42,0	43,7	40,8	39,8	40,5
Maďarsko	65,3	79,3	76,6	73,3	70,7	71,1
Malta	40,3	52,9	55,1	53,4	54,8	56,1
Rakousko	70,6	82,9	82,3	78,4	75,4	72,7
Polsko	45,7	57,2	53,6	49,1	50,5	53,0
Slovinsko	65,4	79,6	74,5	69,9	69,1	66,6
Slovensko	48,0	58,9	61,0	57,8	58,3	58,7
Finsko	64,9	74,7	72,6	73,0	73,9	76,2
<i>p.m.: Členské státy, které nejsou v této zprávě uváděny</i>						
<i>Dánsko</i>	33,7	42,2	36,7	30,1	30,1	28,8
<i>Irsko</i>	57,0	58,4	55,4	44,7	40,4	38,3
<i>Řecko</i>	180,6	206,3	194,6	171,3	160,2	154,4
<i>Chorvatsko</i>	71,0	87,0	78,4	68,4	63,0	61,8
<i>Kypr</i>	90,8	113,8	101,2	86,5	80,4	72,5
<i>Litva</i>	35,8	46,3	43,7	38,4	37,1	36,6
<i>Lucembursko</i>	22,4	24,5	24,5	24,6	25,9	27,0
<i>Nizozemsko</i>	48,5	54,7	52,5	51,0	49,3	48,8
<i>Portugalsko</i>	116,6	134,9	125,4	113,9	106,2	103,1
<i>Švédsko</i>	35,5	39,8	36,5	33,0	31,4	30,7
<i>Rumunsko*</i>	35,1	46,9	48,6	47,3	45,6	46,1

¹⁶ V **Řecku, Chorvatsku, na Kypru a v Portugalsku** hrubý veřejný dluh na konci roku 2022 rovněž překročil 60 % HDP, ale tyto členské státy nejsou v této zprávě zohledněny, protože dodržují kritérium schodku a doporučenou hodnotu pro snižování dluhu.

(*) Od roku 2020 probíhá postup při nadměrném schodku.

Zdroj: Eurostat a prognóza Komise z jara 2023.

Z údajů vyplývá, že v roce 2022 byla doporučená hodnota pro snižování dluhu dodržena v **Belgii, Německu, Španělsku, Maďarsku, Rakousku a Slovinsku** (viz tabulka 4). **Francie, Itálie a Finsko** tuto hodnotu nedodržely. Jak uvedla ve svém sdělení ze dne 2. března 2022 a v souladu s loňskou zprávou dle čl. 126 odst. 3 Smlouvy, Komise při posouzení všech rozhodujících faktorů zohledňuje, že soulad s doporučenou hodnotou pro snižování dluhu by mohl vyžadovat příliš náročné předsunutí fiskálního úsilí, které by mohlo ohrozit hospodářský růst. Komise se proto domnívá, že dodržení doporučené hodnoty pro snižování dluhu není za převládajících hospodářských podmínek opodstatněné.

Stručně řečeno, analýza tedy naznačuje, že z členských států, o nichž pojednává tato zpráva, splňují kritérium dluhu **Belgie, Německo, Španělsko, Maďarsko, Rakousko a Slovinsko**, zatímco **Francie, Itálie a Finsko** ho zřejmě před zohledněním rozhodujících faktorů nespĺňují.

Tabulka 4: Rozdíl oproti doporučené hodnotě pro snižování dluhu*

Záporným rozdílem se rozumí soulad s doporučenou hodnotou pro snižování dluhu

V % HDP

	2021	2022	2023p	2024p
Belgie	2,0	-0,7	2,0	5,1
Německo	-2,0	-2,1	-2,0	-2,1
Španělsko	není relevantní	-6,2	-1,1	0,4
Francie	1,7	1,4	1,7	3,2
Itálie	-0,5	1,8	-0,5	3,8
Maďarsko	-4,0	-3,3	-4,0	-2,5
Rakousko	-3,7	-4,1	-3,7	-4,1
Slovinsko	-3,9	-3,4	-3,9	-3,4
Finsko	1,8	0,4	1,4	1,4
<i>p.m.: Členské státy, které nejsou v této zprávě uváděny</i>				
<i>Řecko</i>	-17,3	-10,4	-17,3	-9,3
<i>Chorvatsko</i>	-12,9	-8,7	-12,9	-6,9
<i>Kypr</i>	-15,8	-13,8	-15,8	-13,8
<i>Portugalsko</i>	-11,9	-11,4	-11,9	-6,4

Zdroj: Prognóza Komise z jara 2023 a výpočty Komise.

p: prognóza

* Podle nařízení Rady (ES) č. 1467/97 se má za to, že poměr dluhu k HDP se považuje za dostatečně se snižující a uspokojivým tempem se blížící k referenční hodnotě 60 % HDP, jestliže se rozdíl vzhledem k referenční hodnotě snižoval za předchozí tři roky průměrným tempem přinejmenším jedné dvacetiny za rok, přičemž se vychází ze změn za poslední tři roky, za něž jsou údaje k dispozici. Požadavek se rovněž považuje za splněný, pokud rozpočtové předpovědi Komise naznačují, že k požadovanému snížení rozdílu dojde během tříletého období zahrnujícího dva roky následující po posledním roce, za který jsou údaje k dispozici. Při uplatňování doporučené hodnoty pro úpravu dluhového poměru se rovněž zohledňuje působení cyklu podnikání na tempo snižování dluhu.

Doporučená hodnota pro snižování dluhu pro členské státy, jejichž dluh přesahuje 60 % HDP, se vypočítává v tříletém horizontu podle různých variant: zpětná, výhledová a cyklicky očištěná (viz Vade Mecum on the Stability and Growth Pact – 2019 edition, *European Economy-Institutional Papers*, 101). V tabulce je uveden minimální rozdíl mezi (skutečným a cyklicky očištěným) poměrem veřejného dluhu k HDP a (zpětnou a výhledovou) doporučenou hodnotou (hodnotami) dluhu. Pokud je hodnota záporná, předpokládáný poměr

veřejného dluhu k HDP je v souladu s doporučenou hodnotou pro snižování dluhu. V takovém případě se rozdíl ve vztahu k referenční hodnotě v horizontu tří let (výhledovém nebo zpětném) snížil v průměru nejméně o jednu dvacatinu.

4. ROZHODUJÍCÍ FAKTORY PŘI POSUZOVÁNÍ, JAK ČLENSKÉ STÁTY PLNÍ KRITÉRIA SCHODKU A DLUHU

V čl. 126 odst. 3 Smlouvy se stanoví, že tato zpráva musí „přihlédnout k tomu, zda schodek veřejných financí překračuje veřejné investiční výdaje, jakož i ke všem dalším rozhodujícím faktorům včetně střednědobé hospodářské a rozpočtové pozice členského státu“. Tyto faktory jsou dále upřesněny v čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 1467/97, který rovněž stanoví, že je třeba věnovat patřičnou pozornost „všem ostatním faktorům, které jsou podle názoru dotčeného členského státu rozhodující pro celkové posouzení souladu s kritérii schodku a dluhu a které členský stát sdělil Radě a Komisi“. Toto ustanovení zejména naznačuje, že za rozhodující faktor lze považovat i pozici střednědobého dluhu.

Kromě rozhodujících faktorů společným všem zemím (oddíl 4.1) se tedy berou v úvahu i rozhodující faktory pro jednotlivé země (oddíl 4.2). Patří mezi ně střednědobá ekonomická pozice, střednědobá rozpočtová pozice (včetně veřejných investic), střednědobá dluhová pozice, skutečnost, zda se členský stát potýká s makroekonomickou nerovnováhou nebo s nadměrnou makroekonomickou nerovnováhou,¹⁷ a jakékoli další faktory sdělené členskými státy.

Jak již bylo vysvětleno v bodě 1 a upřesněno v čl. 2 odst. 4 nařízení (ES) č. 1467/97, pokud jde o splnění kritéria schodku, rozhodující faktory lze v postupu vedoucím k rozhodnutí o existenci nadměrného schodku na základě kritéria schodku zohlednit, jestliže

- a) poměr veřejného dluhu k HDP nepřekračuje referenční hodnotu 60 % *nebo*
- b) ji překračuje, ale jsou splněny dvě současně platné podmínky, tj. že schodek veřejných financí zůstává blízko referenční hodnotě a její překročení je dočasné.

Z členských států, které v roce 2022 **přesáhly**, případně v roce 2023 plánují přesáhnout **referenční hodnotu pro schodek**, nepřesáhla míra zadlužení referenční hodnotu 60 % HDP v případě sedmi členských států: Bulharska, Česka, Estonska, Lotyšska, Maltý, Polska a Slovenska. U těchto sedmi členských států lze tedy zohlednit rozhodující faktory.

Ve zbývajících osmi členských státech, které překračují nebo plánují překročit referenční hodnotu schodku ve výši 3 % HDP, tj. v Belgii, Německu¹⁸, Španělsku, Francii, Itálii, Maďarsku, Rakousku a Slovinsku, jsou dvě současně platné podmínky nutné pro zohlednění rozhodujících faktorů (blízkost a dočasnost) splněna pouze v Rakousku, takže rozhodující faktory lze zohlednit i pro Rakousko.

Jak již bylo vysvětleno v bodě 1 a upřesněno v čl. 2 odst. 4 nařízení (ES) č. 1467/97, pokud jde o splnění kritéria dluhu, je třeba vždy zohlednit rozhodující faktory.

¹⁷ Ve smyslu postupu při makroekonomické nerovnováze stanoveného v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1174/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o donucovacích opatřeních k nápravě nadměrné makroekonomické nerovnováhy v eurozóně (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 8).

¹⁸ Německý program stability uvádí plánovaný schodek v roce 2023 nad 3 % HDP. Prognóza Komise, která byla vypracována později, předpokládá v roce 2023 schodek pod 3 %, přičemž zohledňuje aktuálnější předpoklady o vývoji cen energií.

Rozhodující faktory jsou v této zprávě uvedeny i pro státy, u kterých je v postupu vedoucím k rozhodnutí o existenci nadměrného schodku na základě kritéria schodku nelze zohlednit.

4.1. ROZHODUJÍCÍ FAKTORY SPOLEČNÉ VŠEM ZEMÍM

V posledních letech byla EU zasažena řadou negativních otřesů. Klíčovým faktorem, který je třeba vzít v úvahu u všech členských států, jichž se tato zpráva týká, je makroekonomický dopad zvýšení cen energií a invaze Ruska na Ukrajinu. Válka vedla k mimořádné ekonomické nejistotě v letech 2022 a 2023. EU vzhledem ke své zeměpisné blízkosti k místu konfliktu a silné závislosti na dovozu fosilních paliv patří mezi nejohroženější ekonomiky. Ruská invaze na Ukrajinu také zvýšila ceny dalších surovin a potravin a zvýšila narušení dodávek. V roce 2022 si šok směnných relací¹⁹ prorazil cestu ekonomikou a vedl mimo jiné k prudkému snížení kupní síly domácností, což dramaticky změnilo náladu spotřebitelů. Členské státy přijaly řadu fiskálních opatření, aby zmírnily hospodářský a sociální dopad zvýšení cen energií, což mělo značný dopad na saldo veřejných financí. Vzhledem k potřebě rychlé politické reakce nebyla mnohá z těchto opatření cílená a nezachovala cenový signál. Čisté rozpočtové náklady těchto opatření se odhadují na 1,2 % HDP v roce 2022 a podobnou částku v roce 2023²⁰. Saldo veřejných financí ovlivnily také rozpočtové náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny, které se odhadují na 0,1 % HDP v letech 2022 a 2023. Všechny tyto faktory dohromady vytvářejí tlak na veřejné finance.

Je také třeba vzít v úvahu, že k těmto narušením došlo v době, kdy se evropská ekonomika stále ještě vzpamatovala z hospodářských a rozpočtových dopadů pandemie COVID-19 a kdy se v důsledku pandemie podstatně zvýšila míra veřejného zadlužení.

Dalším faktorem, který je třeba vzít v úvahu, je vysoká inflace, která může v konečném důsledku zatížit veřejné finance ve střednědobém horizontu. V roce 2022 zvyšování cen energií a dalších komodit podporovalo vysokou inflaci, která se postupem času rozšířila napříč celou ekonomikou. Očekává se, že v roce 2023 zůstane zvýšená. V krátkodobém horizontu může vysoká inflace zlepšit stav veřejných financí tím, že zvýší daňové příjmy a sníží poměr veřejného dluhu k HDP. Takové zlepšení by však nemuselo trvat dlouho, protože zvýšení výběru daní odezní, výdajové položky jsou vyšší úrovní cen ovlivněny se zpožděním a zvýšení úrokových sazeb se promítá do vyššího dluhového zatížení rychlostí závislou na průměrné splatnosti dluhu. Rovněž skutečnost, že inflace je do značné míry ovlivněna nabídkovými faktory, podporuje požadavky na kompenzační opatření, která – pokud nejsou zaměřena na nejzranitelnější skupiny – mohou vést k plošné fiskální podpoře a příliš expanzivní orientaci, což ztěžuje úkol centrální banky snižovat inflaci a v konečném důsledku přispívá k přísnější měnové politice s delším setrváním úrokových sazeb na vyšší úrovni.

Válka dramaticky změnila situaci, protože způsobila nová narušení celosvětových dodávek, přispěla k dalším tlakům na ceny komodit a zvýšila nejistotu. Podle prognózy Komise má reálný růst HDP v EU zpomalit z odhadovaných 3,5 % v roce 2022 na 1 % v roce 2023 a poté se oživit na 1,7 % v roce 2024. Navzdory šířícím se cenovým tlakům by se měla inflace snížit z 9,2 % v roce 2022 na 6,7 % v roce 2023 a 3,1 % v roce 2024.

¹⁹ Jedná se o změny relativních cen vývozu a dovozu.

²⁰ Viz COM(2023) 600 final, 24.5.2023.

Celkově se fiskální politika v EU mění z expanzivní na mírně restriktivní. Orientace fiskální politiky²¹ v EU jako celku – včetně veřejných výdajů financovaných z grantů z Nástroje pro oživení a odolnost²² a dalších fondů EU – byla podle odhadů v roce 2022 expanzivní ve výši 1,9 % HDP, zatímco v roce 2023 by se měla změnit na mírně restriktivní ve výši 0,4 %. V roce 2022 se schodek veřejných financí pro EU a eurozónu jako celek snížil na 3,4 %, respektive 3,6 % HDP (v obou případech se jedná o snížení o přibližně 1,5 procentního bodu HDP). Předpokládá se, že v roce 2023 bude dále klesat na 3,1 % HDP v EU a 3,2 % HDP v eurozóně jako celku²³. Schodek veřejných financí by se měl v roce 2024 dále snížit na 2,4 % HDP.

Snížení schodku v roce 2022 bylo způsobeno zejména hospodářským oživením a uvolněním velké části diskreční politické podpory aktivované pro boj proti dopadům krize způsobené pandemií COVID-19. Vývoj příjmů v roce 2022 byl navíc příznivý. V roce 2023 se bude vývoj schodku v členských státech, které jsou předmětem této zprávy, více lišit, neboť se předpokládá, že poměr schodku se zvýší v Belgii, Bulharsku, Estonsku, Polsku, Slovinsku, Slovensku a Finsku, zůstane stabilní v Česku a Francii a sníží se v Německu, Španělsku, Itálii, Lotyšsku, Maďarsku, na Maltě a v Rakousku.

V návaznosti na trend snižování schodku a hospodářské oživení se očekává, že veřejný dluh v horizontu prognózy pro EU a eurozónu jako celek klesne. Poměr veřejného dluhu k HDP v EU klesl z 89,5 % v roce 2021 na 85,3 % v roce 2022 (97,3 % v roce 2020 a 93,2 % v roce 2021 v eurozóně) a předpokládá se, že se dále sníží na 83,4 % v roce 2023 a 82,6 % v roce 2024 (90,8 % v roce 2023 a 89,9 % v roce 2024 v eurozóně). Z členských států uváděných v této zprávě se poměr veřejného dluhu k HDP v roce 2022 nesnížil v případě Estonska, Česka a Finska.

4.2. ROZHODUJÍCÍ FAKTORY PRO JEDNOTLIVÉ ZEMĚ

Tento oddíl poskytuje hodnocení rozhodujících faktorů pro jednotlivé země. Mezi tyto faktory patří střednědobý makroekonomický výhled, střednědobá rozpočtová pozice (včetně veřejných investic; viz tabulka 5), střednědobá dluhová pozice, skutečnost, zda se členský stát potýká s makroekonomickou nerovnováhou nebo nadměrnou makroekonomickou nerovnováhou, a veškeré další rozhodující faktory, které členské státy uvedou.

²¹ V souladu s přístupem uvedeným v doporučení Rady ze dne 18. června 2021 se orientace fiskální politiky v současné době nejlépe poměřuje změnou primárních výdajů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) a s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale včetně výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, v poměru ke střednědobému potenciálnímu růstu.

²² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

²³ Tento vývoj v roce 2023 je způsoben prudkým poklesem italského schodku veřejných financí v důsledku statistického zpracování daňových úlev (viz oddíl 4.2.8).

Tabulka 5: Veřejné investice

V % HDP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Belgie	2,6	2,7	2,7	2,7	2,9	3,1
Bulharsko	3,3	3,3	2,6	3,0	3,8	3,0
Česko	4,4	4,8	4,7	4,6	4,7	4,3
Německo	2,4	2,7	2,6	2,6	2,7	2,9
Estonsko	5,0	5,7	5,6	5,2	5,0	4,8
Španělsko	2,2	2,6	2,7	2,8	2,9	2,9
Francie	3,7	3,7	3,6	3,7	3,7	3,8
Itálie	2,3	2,6	2,9	2,7	3,1	3,5
Lotyšsko	5,1	5,7	5,2	3,8	5,5	6,1
Maďarsko	6,3	6,5	6,3	5,3	5,3	5,1
Malta	3,8	4,2	3,8	3,3	3,8	3,1
Rakousko	3,1	3,3	3,6	3,3	3,4	3,3
Polsko	4,3	4,5	4,1	4,0	4,1	4,2
Slovinsko	3,8	4,1	4,7	5,2	6,1	5,0
Slovensko	3,6	3,4	3,1	3,3	4,9	4,1
Finsko	4,4	4,8	4,2	4,1	4,5	4,4
<i>p.m.: Členské státy, které nejsou v této zprávě uváděny</i>						
<i>Dánsko</i>	3,2	3,6	3,4	3,1	3,3	3,2
<i>Irsko</i>	2,3	2,3	2,0	2,0	2,0	2,0
<i>Řecko</i>	2,5	3,1	3,6	3,5	3,9	4,6
<i>Chorvatsko</i>	4,3	5,5	4,7	3,8	4,7	4,6
<i>Kypr</i>	2,5	2,8	2,7	2,6	3,0	2,8
<i>Litva</i>	3,1	4,4	3,1	3,0	3,6	3,6
<i>Lucembursko</i>	4,1	4,7	4,1	4,1	4,3	4,3
<i>Nizozemsko</i>	3,4	3,7	3,4	3,2	3,3	3,3
<i>Portugalsko</i>	1,8	2,3	2,6	2,5	3,1	3,2
<i>Švédsko</i>	4,9	5,0	4,8	4,9	4,9	4,8
<i>Rumunsko*</i>	3,5	4,6	4,2	4,2	5,2	4,4

(*) Od roku 2020 probíhá postup při nadměrném schodku.

Zdroj: Eurostat a prognóza Komise z jara 2023.

Zatímco oddíly pro jednotlivé země obsahují klíčové informace o střednědobé makroekonomické situaci, včetně příspěvků k růstu, a o střednědobé rozpočtové a dluhové pozici, podrobnější informace o makroekonomickém a fiskálním výhledu lze najít v prognóze Komise z jara 2023. Další informace týkající se rozpočtových opatření, orientace fiskální

politiky²⁴ a analýzy udržitelnosti dluhu, zde rozebraných pro každý členský stát, jsou obsaženy v doporučeních Komise k doporučením Rady, která obsahují stanoviska k programům stability a konvergenčním programům z roku 2023, v průvodních fiskálních statistických tabulkách a ve zprávách o zemích za rok 2023.²⁵

4.2.1. BELGIE

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 5,4 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 6,3 % a v roce 2022 o 3,2 %. Ekonomika by měla růst v roce 2023 o 1,2 % a v roce 2024 o 1,4 %. Růst v roce 2023 je dán zejména soukromou spotřebou a investicemi. Hospodářská činnost v roce 2021 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 9 % v roce 2020 na 5,5 % HDP v roce 2021 a 3,9 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 se rozšíří na 5 % HDP a v roce 2024 pak 4,7 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 2,7 % HDP, v letech 2021 a 2022 zůstaly stabilní. Podle prognózy mají v roce 2023 vzrůst na 2,9 % HDP.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 expanzivní a činila –2 % HDP. V souladu s doporučením Rady Belgie pokračovala v podpoře oživení pomocí investic financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU činily v roce 2022 0,2 % HDP (0,2 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl neutrální povahu. Belgie tedy podle doporučení Rady zachovala investice financované z vnitrostátních zdrojů. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň expanzivní povahu a činil 1,9 procentního bodu. Významný expanzivní příspěvek běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů byl jen částečně způsoben opatřeními fiskální politiky k řešení hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií, jakož i náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny. Belgie tedy dostatečně neomezila růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální politika expanzivní povahu (–1,1 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 expanzivní povahu

²⁴ Orientace fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů (a bez dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19) a včetně výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie. Záporné (kladné) znaménko ukazatele indikuje expanzivní (restriktivní) fiskální politiku.

²⁵ Analýza udržitelnosti dluhu byla aktualizována ve srovnání se zprávou o fiskální udržitelnosti z roku 2021 (*European Economy-Institutional Papers* 171), aby odrážela prognózu Komise. Viz sdělení o hlavních prvcích jarního balíčku evropského semestru 2023 (COM (2023) 600 final, 24.5.2023) a doporučení Komise pro doporučení Rady (COM(2023) 601 až 626). Nejnovější hodnocení Komise týkající se členských států, v nichž dochází k nerovnováze nebo nadměrné nerovnováze, viz příslušné hloubkové přezkumy (SWD(2023) 628 až 643). Hodnocení rizik udržitelnosti dluhu ve všech členských státech, o nichž pojednává tato zpráva, viz přílohy o analýze udržitelnosti dluhu ve zprávách o jednotlivých zemích (SWD(2023) 601 až 626).

a bude činit 0,7 % HDP. To zahrnuje snížení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií, o 0,1 % HDP. Růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů, který převyšuje střednědobý potenciální růst produktu, tedy není způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) je rovněž způsoben trvalým růstem mezd a sociálních dávek ve veřejném sektoru (v důsledku indexace mezd a sociálních dávek ve veřejném sektoru), strukturálně rostoucími běžnými výdaji v důsledku demografického stárnutí a reformy zdanění smluv na dodávky energií pro bydlení a dočasným poklesem sociálních příspěvků firem v první polovině roku 2023. Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není v souladu s doporučením Rady. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 0,3 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít expanzivní povahu a bude činit 0,1 procentního bodu.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 97,6 % na konci roku 2019 na 112 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 105,1 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 106 % HDP, na konci roku 2024 pak 107,3 % HDP.

Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu vysoká rizika. Podle základního desetiletého odhadu by se měl poměr veřejného dluhu k HDP v roce 2033 mírně zvyšovat na přibližně 126 % HDP. Základní dluhová trajektorie je citlivá na makroekonomické šoky. Podle stochastických projekcí, které simulují velkou škálu možných dočasných šoků působících na makroekonomické proměnné, je pravděpodobné, že míra zadlužení bude v roce 2027 vyšší než v roce 2022.

Existují další faktory, které jsou rozhodující pro celkové hodnocení udržitelnosti dluhu. Na jedné straně faktory zvyšující riziko souvisejí s nedávným zvýšením úrokových sazeb, podílem krátkodobého dluhu, vysokými hrubými potřebami financování, vysokým podílem veřejného dluhu v držbě nerezidentů a nedostatečnou fiskální koordinací mezi jednotlivými úrovněmi veřejné správy, přičemž některé ze samosprávných celků vykazují zvláštní zranitelná místa. Na druhou stranu mezi faktory snižující rizika patří prodloužení splatnosti dluhu v posledních letech, což umožňuje postupné promítání rostoucích úrokových sazeb do dluhového zatížení poté, co dlouhodobě těží z historicky nízkých výpůjčních nákladů, relativně stabilní zdroje financování (s diverzifikovanou a rozsáhlou investorskou základnou) a skutečnost, že veřejný dluh je plně denominován v eurech. Kromě toho by strukturální reformy v rámci nástroje NextGenerationEU (NGEU) / Nástroje pro oživení a odolnost, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Dne 9. května 2023 Belgie poskytla další rozhodující faktory, které nebyly uvedeny výše, a to vládní projekt reformy daňového systému a systému dávek zaměřený na zvýšení zaměstnanosti a hospodářské aktivity, čímž se podpoří udržitelnost veřejných financí, důchodovou reformu (jak předpokládá plán pro oživení a odolnost) s cílem zlepšit finanční udržitelnost důchodového systému, různé iniciativy na podporu účasti na trhu práce, provádění přezkumů výdajů a závazek zvýšit veřejné investice s cílem urychlit ekologickou a digitální transformaci (mimo jiné prostřednictvím provádění plánu pro oživení a odolnost).

4.2.2. BULHARSKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 4 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 7,6 % a v roce 2022 o 3,4 %. V roce 2023 se očekává růst o 1,5 % a v roce 2024 o 2,4 %. Růst v roce 2023 je dán zejména soukromou a veřejnou potřebou. Hospodářská činnost se v roce 2021 vrátila na úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se zvýšil z 3,8 % v roce 2020 na 3,9 % HDP v roce 2021 a poté klesl na 2,8 % v roce 2022. Předpokládá se, že v letech 2023 a 2024 bude činit 4,8 % HDP. Tento předpoklad zohledňuje návrh rozpočtu Bulharska na rok 2023 a střednědobou fiskální strategii, které zahrnují základní rozpočtový plán beze změn, jenž se opírá o opatření přijatá v předchozích letech, jako je zvýšení mezd a důchodů a snížení některých daní. Tyto dokumenty dosud nebyly schváleny parlamentem. Veřejné investice se snížily z 3,3 % v roce 2020 na 2,6 % HDP v roce 2021 a poté se zvýšily na 3 % v roce 2022 a v roce 2022 byly vyšší než schodek veřejných financí.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 expanzivní, a to na úrovni –1,2 % HDP, jak doporučila Rada. V souladu s doporučením Rady Bulharsko pokračovalo v podpoře oživení pomocí investic, které budou financovány z Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 0,8 % HDP (0,9 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl expanzivní povahu a činil 0,5 procentního bodu. Bulharsko tedy podle doporučení Rady zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň expanzivní povahu a činil 0,8 procentního bodu. Tento expanzivní příspěvek zahrnoval dodatečný dopad opatření fiskální politiky ke zmírnění hospodářských a sociálních dopadů zvýšení cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady ve výši 0,9 % HDP), jakož i nákladů na poskytnutí dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Bulharsko tak dostatečně drželo pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální politika expanzivní orientaci – 3,1 % HDP. Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 expanzivní povahu a bude činit 1,9 % HDP. Expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není v souladu s doporučením Rady. Bulharsko plánuje financovat další investice pomocí Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a zachovává také investice financované z vnitrostátních zdrojů. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 1,9 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít expanzivní povahu a bude činit 0,1 procentního bodu.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 20 % na konci roku 2019 na 24,5 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 22,9 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 25 % HDP, na konci roku 2024 pak 28,1 % HDP. Celkově analýza

udržetelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu střední rizika. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržetelností dluhu.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Hlavní faktory, které Bulharsko uvedlo dne 11. května 2023, již pokrývá analýza obsažená v předchozích oddílech. Bulharské orgány rovněž informovaly, že v rámci probíhajících diskusí o návrhu rozpočtu na rok 2023 se vedoucí strany zastoupené v parlamentu veřejně zavázaly snížit schodek na 3 % HDP v roce 2023.

4.2.3. ČESKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 5,5 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 3,6 % a v roce 2022 o 2,5 %. V roce 2023 se očekává růst o 0,2 % a v roce 2024 o 2,6 %. Růst v roce 2023 je dán zejména investicemi a čistým vývozem. Hospodářská činnost v roce 2022 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 5,8 % v roce 2020 na 5,1 % HDP v roce 2021 a 3,6 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 3,6 % HDP a v roce 2024 pak 3 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 4,8 % HDP, v roce 2021 se snížily na 4,7 % HDP a v roce 2022 na 4,6 % HDP. V roce 2023 by se měly zvýšit na 4,7 % HDP a v letech 2022 a 2023 by měly být vyšší než schodek veřejných financí.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 víceméně neutrální, tedy –0,1 % HDP, jak doporučila Rada. V souladu s doporučením Rady Česko pokračovalo v podpoře oživení včetně investic financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 1,1 % HDP (1,1 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl neutrální povahu. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň restriktivní povahu a činil 0,3 procentního bodu. Česko tak dostatečně drželo pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální politika restriktivní povahu (+1,4 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 restriktivní povahu a bude činit 1,2 % HDP. To zahrnuje snížení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií, o 0,1 % HDP. Zahrnuty jsou také nižší náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je v souladu s doporučením Rady. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 1,6 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít restriktivní povahu a bude činit 0,5 procentního bodu. Česko proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a nepředpokládá se tedy zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 30 % na konci roku 2019 na 37,7 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 44,1 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 42,9 % HDP, na konci roku 2024 pak 43,1 % HDP. Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu střední rizika. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Posouzení v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze: Česko se s nerovnováhou nepotýká. Zranitelná místa se týkají cenové konkurence a cen nemovitostí, ale do budoucna se zdají být omezená, protože zadlužení domácností je pod kontrolou a očekává se, že inflace bude zpomalovat výrazně rychleji, než je průměr EU.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Hlavní faktory, které Česko uvedlo dne 9. května 2023, již pokrývá analýza obsažená v předchozích oddílech.

4.2.4. NĚMECKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 3,7 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 2,6 % a v roce 2022 o 1,8 %. V roce 2023 se očekává růst o 0,2 % a v roce 2024 o 1,4 %. Růst v roce 2023 je dán zejména čistým vývozem. Hospodářská činnost v roce 2022 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 4,3 % v roce 2020 na 3,7 % HDP v roce 2021 a 2,6 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 2,3 % HDP a v roce 2024 pak 1,2 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 2,7 % HDP, v letech 2021 a 2022 se snížily na 2,6 % HDP. V roce 2023 by se měly zvýšit na 2,7 % HDP a měly by být vyšší než schodek veřejných financí daného roku.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 expanzivní, a to na úrovni -2,7 % HDP, jak doporučila Rada. V souladu s doporučením Rady Německo pokračovalo v podpoře oživení pomocí investic financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 0,2 % HDP (0,3 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl neutrální povahu. Německo tedy podle doporučení Rady zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň expanzivní povahu a činil 2,4 procentního bodu. Tento významný expanzivní příspěvek zahrnuje dodatečný dopad opatření fiskální politiky ke zmírnění hospodářských a sociálních dopadů zvýšení cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady 1,2 % HDP), jakož i nákladů na poskytnutí dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Snížení daní z příjmů zároveň snížilo vládní příjmy a rovněž přispělo (0,1 % HDP) k růstu čistých primárních běžných výdajů. Významný expanzivní příspěvek běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů byl jen částečně způsoben opatřeními k řešení hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií, jakož i náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny. Německo tedy dostatečně nedrželo pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální politika restriktivní orientaci (+0,5 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních

opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 restriktivní povahu a bude činit 0,3 % HDP. To zahrnuje zvýšení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií, o 0,2 % HDP. Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je v souladu s doporučením Rady. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 0,2 % HDP, zatímco investice financované z vnitrostátních zdrojů budou představovat neutrální příspěvek k orientaci fiskální politiky. Německo proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a předpokládá zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 59,6 % na konci roku 2019 na 69,3 % HDP na konci roku 2021. Na konci roku 2022 činil 66,3 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 65,2 % HDP, na konci roku 2024 pak 64,1 % HDP. Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu střední rizika. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Posouzení v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze: Německo se nadále potýká s nerovnováhou. Přetrvávající vysoký přebytek běžného účtu, který odráží i utlumené investice v poměru k úsporám, jež mají přeshraniční význam, se postupně snižoval, naposledy v souvislosti s energetickou krizí, ale očekává se, že se bude výrazně zvyšovat.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Hlavní faktory, které Německo uvedlo dne 9. května 2023, již pokrývá analýza obsažená v předchozích oddílech. Německo rovněž potvrdilo, že na základě současného trendu nižších cen energií by schodek v roce 2023 mohl být nižší, než se plánuje v programu stability.

4.2.5. ESTONSKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 0,6 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 8 % a v roce 2022 poklesla o 1,3 %. V roce 2023 se očekává další pokles o 0,4 % a v roce 2024 opětovný růst o 3,1 %. V roce 2023 se očekává růst zásob a čistého vývozu. Hospodářská činnost v roce 2021 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 5,5 % v roce 2020 na 2,4 % HDP v roce 2021 a 0,9 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 3,1 % HDP a v roce 2024 pak 2,7 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 5,7 % HDP, v roce 2021 se snížily na 5,6 % HDP a v roce 2022 na 5,2 % HDP. Předpokládá se, že v roce 2023 dále klesnou na 5 % HDP a v letech 2022 a 2023 zůstanou vyšší než schodek veřejných financí.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 restriktivní a činila 1,3 % HDP, což bylo v kontextu vysoké inflace přiměřené. V souladu s doporučením Rady Estonsko pokračovalo v podpoře oživení pomocí investic financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 1,4 % HDP (1,6 % HDP v roce 2021). Pokles výdajů financovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU v roce 2022 byl způsoben rychlým a nepředvídaným nárůstem cen stavebních prací. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl restriktivní

povahu a činil 0,6 procentního bodu. Estonsko tedy nezachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů, což není v souladu s doporučením Rady. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň restriktivní povahu a činil 0,8 procentního bodu. Estonsko tedy dostatečně omezilo růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální politika expanzivní povahu (–0,8 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 expanzivní povahu a bude činit 1,2 % HDP. To zahrnuje snížení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií, o 0,1 % HDP. Zahrnuty jsou také vyšší náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů proto není způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Hnací silou expanzivního růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) jsou sociální výdaje, mzdy ve veřejném sektoru a výdaje na vzdělávání a obranu. Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není v souladu s doporučením Rady. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 1,8 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít restriktivní povahu a bude činit 0,3 procentního bodu. Estonsko proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a nepředpokládá zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 8,5 % na konci roku 2019 na 18,5 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 18,4 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 19,5 % HDP, na konci roku 2024 pak 21,3 % HDP. Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu nízká rizika. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Posouzení v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze: Estonsko se nepotýká s nerovnováhou. Zranitelná místa související s konkurenceschopností a vývojem cen nemovitostí se v poslední době zvýšila, ale celkově se zdá, že jsou v současné době omezena.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Hlavní faktory, které Estonsko uvedlo dne 5. května 2023, již pokrývá analýza obsažená v předchozích oddílech.

4.2.6. ŠPANĚLSKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 11,3 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v letech 2021 a 2022 o 5,5 % ročně. V roce 2023 se očekává růst o 1,9 % a v roce 2024 o 2,0 %. Růst v roce 2023 je dán zejména čistým vývozem a v menším rozsahu soukromými investicemi. Předpokládá se, že hospodářská činnost se vrátí na úroveň roku 2019 v roce 2023.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 10,1 % v roce 2020 na 6,9 % HDP v roce 2021 a 4,8 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 4,1 % HDP a v roce 2024 pak 3,3 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 2,6 % HDP, v roce 2021 se dále zvýšily na 2,7 % HDP a v roce 2022 na 2,8 % HDP. Předpokládá se, že v roce 2023 dosáhne toto číslo 2,9 %.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 expanzivní, a to ve výši –2,5 % HDP. V souladu s doporučením Rady Španělsko pokračovalo v podpoře oživení pomocí investic, které měly být financovány z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 1,1 % HDP (1,2 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl expanzivní povahu a činil 0,3 procentního bodu. Španělsko tedy podle doporučení Rady zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň expanzivní povahu a činil 2,7 procentního bodu. Tento významný expanzivní příspěvek zahrnoval dodatečný dopad opatření fiskální politiky ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady ve výši 1,5 % HDP). K růstu čistých primárních běžných výdajů zároveň přispěly i vyšší výdaje na mezispotřebu a naturální sociální transfery. Španělsko tedy dostatečně neomezilo růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

V roce 2023 se v prognóze Komise z jara 2023 předpokládá, že orientace fiskální politiky bude expanzivní (–0,3 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 víceméně neutrální povahu a bude činit 0,2 % HDP. Předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je proto v souladu s doporučením Rady. Předpokládaný víceméně neutrální příspěvek primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je v podstatě způsoben snížením čistých nákladů na (cílená i necílená) podpůrná opatření pro domácnosti a podniky v reakci na prudké nárůsty cen energií (o 1,0 % HDP). Hlavními faktory růstu vnitrostátně financovaných primárních běžných výdajů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) jsou zvýšení sociálních transferů v důsledku opětovného navázání důchodů na minulou inflaci a vyšší výdaje na mezispotřebu. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 1,6 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít expanzivní povahu a bude činit 0,1 procentního bodu. Španělsko proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a předpokládá zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 98,2 % na konci roku 2019 na 120,4 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 113,2 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 110,6 % HDP, na konci roku 2024 pak 109,1 % HDP.

Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu vysoká rizika. Podle základního desetiletého odhadu by se měl poměr veřejného dluhu k HDP v roce 2033 mírně snížit a poté zase zvýšit na přibližně 106 % HDP. Dluhová trajektorie je citlivá na makroekonomické šoky. Podle stochastických projekcí, které simulují velkou škálu možných dočasných šoků působících na makroekonomické proměnné, je pravděpodobné, že míra zadlužení bude v roce 2027 vyšší než v roce 2022.

Existují další faktory, které jsou rozhodující pro celkové hodnocení udržitelnosti dluhu. Na jedné straně faktory zvyšující riziko souvisejí s nedávným zvýšením úrokových sazeb a zvýšenou úrovní zahraničního a soukromého dluhu, což může zesílit nepříznivý dopad zpřísnění finančních podmínek na finanční situaci domácností a podniků. Na druhé straně k faktorům snižujícím riziko patří prodlužování splatnosti dluhu v posledních letech, což umožňuje postupné promítání rostoucích úrokových sazeb do dluhového zatížení poté, co se dlouhodobě těží z historicky nízkých výpůjčních nákladů, relativně stabilní zdroje financování vyznačující se dobře diverzifikovanou a rozsáhlou investorskou základnou a měnová denominace dluhu. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Posouzení v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze: Španělsko se nadále potýká s nerovnováhou. Zranitelná místa spojená s vysokým soukromým, veřejným a zahraničním dluhem, který má přeshraniční význam, ustupují, ale zůstávají přítomna.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Dne 9. května 2023 poskytlo Španělsko další rozhodující faktory, které nebyly uvedeny výše, a to strukturální transformaci španělské ekonomiky, která přináší výsledky v podobě trvalého zlepšení: zaměstnanosti (počet účastníků sociálního zabezpečení je na nejvyšší úrovni), čisté mezinárodní investiční pozice (a vnějšího sektoru vůbec, s přebytkem běžného účtu již desátý rok v řadě) a veřejných financí (s výrazným nárůstem veřejných příjmů, který je podpořen důležitými změnami v chování ekonomických subjektů a přijatými opatřeními).

4.2.7. FRANCIE

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 7,8 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 6,8 % a v roce 2022 o 2,6 %. V roce 2023 se očekává růst o 0,7 % a v roce 2024 o 1,4 %. Růst v roce 2023 je dán zejména investicemi a veřejnou spotřebou. Hospodářská činnost v roce 2022 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 9 % v roce 2020 na 6,5 % HDP v roce 2021 a 4,7 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 4,7 % HDP a v roce 2024 pak 4,3 % HDP. Veřejné investice zůstaly v roce 2020 na 3,7 % HDP, v roce 2021 se snížily na 3,6 % HDP a v roce 2022 se vrátily na 3,7 % HDP. Očekává se, že v roce 2023 zůstanou stabilní.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 expanzivní a činila –2,0 % HDP. V souladu s doporučením Rady Francie pokračovala v podpoře oživení pomocí investic financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 0,6 % HDP (0,7 % HDP v roce 2021). Okrajový pokles výdajů financovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU v roce 2022 byl způsoben předsunutou realizací plánu v jeho prvních dvou letech. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci

fiskální politiky měl expanzivní povahu a činil 0,1 procentního bodu. Francie tedy podle doporučení Rady zachovala investice financované z vnitrostátních zdrojů. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň expanzivní povahu a činil 1,7 procentního bodu. Tento významný expanzivní příspěvek zahrnoval dodatečný dopad opatření fiskální politiky ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady ve výši 0,8 % HDP). Současně k růstu čistých primárních běžných výdajů přispěla také indexace důchodů, sociálních dávek a mezd ve veřejné sféře (0,4 % HDP). Francie tedy dostatečně neomezila růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální politika restriktivní orientaci (+0,5 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 restriktivní povahu a bude činit 0,6 % HDP. To zahrnuje zvýšení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií, o 0,1 % HDP. Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je v souladu s doporučením Rady. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2023 0,4 % HDP, zatímco investice financované z vnitrostátních zdrojů představovaly neutrální příspěvek k orientaci fiskální politiky. Francie proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a plánuje zachovat investice financované z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 97,4 % na konci roku 2019 na 114,6 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 111,6 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 109,6 % HDP, na konci roku 2024 pak 109,5 % HDP.

Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu vysoká rizika. Podle základního desetiletého odhadu by se měl poměr veřejného dluhu k HDP v příštích deseti letech zvýšit a v roce 2033 dosáhnout 125,6 %. Dluhová trajektorie je citlivá na makroekonomické šoky. Podle stochastických projekcí, které simulují velkou škálu možných dočasných šoků působících na makroekonomické proměnné, je pravděpodobné, že míra zadlužení bude v roce 2027 vyšší než v roce 2022.

Existují další faktory, které jsou rozhodující pro celkové hodnocení udržitelnosti dluhu. Na jedné straně faktory zvyšující riziko souvisejí s nedávným zvýšením úrokových sazeb, očekávaným nárůstem hrubých potřeb financování ve střednědobém horizontu a riziky podmíněného závazku vyplývajících ze soukromého sektoru, mimo jiné prostřednictvím možného využití státních záruk poskytovaných firmám a osobám samostatně výdělečně činným během krize COVID-19. Na druhou stranu mezi faktory snižující riziko patří prodloužení splatnosti dluhu v posledních letech, což umožňuje postupné promítnutí rostoucích úrokových sazeb do dluhového zatížení poté, co dlouhodobě těží z historicky nízkých výpůjčních nákladů, a relativně stabilní zdroje financování (s diverzifikovanou a rozsáhlou investorskou základnou). Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Posouzení v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze: Francie se nadále potýká s nerovnováhou. Zranitelná místa související s vysokým veřejným dluhem,

konkurenceschopností a nízkým růstem produktivity, která mají přeshraniční význam, přetrvávají i nadále, ale vykazují určité známky snížení.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Dne 9. května 2023 poskytla Francie další rozhodující faktory, které nebyly uvedeny výše, a to investiční úsilí vynaložené od roku 2021 na podporu ekologické a digitální transformace vedle grantů z Nástroje pro oživení a odolnost, jakož i snížení daní z výroby s cílem zvýšit konkurenceschopnost podniků.

4.2.8. ITÁLIE

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 9 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 7 % a v roce 2022 o 3,7 %. V roce 2023 se očekává růst o 1,2 % a v roce 2024 o 1,1 %. Růst v roce 2023 je dán zejména investicemi a čistým vývozem. Hospodářská činnost v roce 2022 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 9,7 % v roce 2020 na 9 % HDP v roce 2021 a 8 % v roce 2022. Úrovně pro roky 2021 i 2022 zahrnují dopad nového statistického zpracování některých daňových úlev na renovaci bydlení, které se nyní zaznamenávají jako kapitálové transfery a většinou se časově rozlišují do let 2021–2022. Předpokládá se, že schodek veřejných financí v roce 2023 bude činit 4,5 % HDP a v roce 2024 pak 3,7 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 2,6 % HDP, v roce 2021 se dále zvýšily na 2,9 % HDP a v roce 2022 snížily na 2,7 % HDP. Předpokládá se, že v roce 2023 dosáhnou 3,1 % HDP.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 expanzivní a činila –3,2 % HDP. V souladu s doporučením Rady Itálie pokračovala v podpoře oživení pomocí investic financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 0,9 % HDP (0,4 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl neutrální povahu. Itálie tedy podle doporučení Rady zachovala investice financované z vnitrostátních zdrojů. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň expanzivní povahu a činil 2,4 procentního bodu. Tento významný expanzivní příspěvek zahrnuje dodatečný dopad opatření fiskální politiky ke zmírnění hospodářských a sociálních dopadů zvýšení cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady 2,2 % HDP), jakož i nákladů na poskytnutí dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Itálie tak dostatečně držela pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální politika restriktivní orientaci (+2,6 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 restriktivní povahu a bude činit 0,9 % HDP. Předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je proto v souladu s doporučením Rady. Předpokládaný příspěvek k poklesu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je v podstatě způsoben snížením nákladů (o 1,5 procentního bodu HDP) na podpůrná opatření (cílená i necílená) pro domácnosti a podniky v reakci na prudké nárůsty cen energií. Hlavními faktory růstu vnitrostátně financovaných primárních běžných výdajů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) jsou zvýšení výdajů na důchody v důsledku indexace podle inflace

z předchozího roku a nedávno přijaté dodatečné snížení daňového klínu z práce pro osoby s nízkými a středními příjmy. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 1,4 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít expanzivní povahu a bude činit 0,1 procentního bodu. Itálie proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a předpokládá zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 134,1 % na konci roku 2019 na 154,9 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 144,4 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 140,4 % HDP, na konci roku 2024 pak 140,3 % HDP.

Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu vysoká rizika. Podle základního desetiletého odhadu se poměr veřejného dluhu k HDP neustále zvyšuje a v roce 2033 dosáhne přibližně 156,5 % HDP. Dluhová trajektorie je citlivá na makroekonomické šoky. Podle stochastických projekcí, které simulují velkou škálu možných dočasných šoků působících na makroekonomické proměnné, je vysoce pravděpodobné, že míra zadlužení bude v roce 2027 vyšší než v roce 2022.

Existují další faktory, které jsou rozhodující pro celkové hodnocení udržitelnosti dluhu. Faktory zvyšující riziko na jedné straně souvisejí s nedávným zvýšením úrokových sazeb, podílem krátkodobého veřejného dluhu a s riziky podmíněných závazků plynoucích ze soukromého sektoru, včetně možného naplnění státních záruk souvisejících s krizí COVID-19. Na druhé straně k faktorům snižujícím riziko patří prodlužování splatnosti dluhu v posledních letech, což umožňuje postupné promítání rostoucích úrokových sazeb do dluhového zatížení poté, co dlouhodobě těží z historicky nízkých výpůjčních nákladů, relativně stabilní zdroje financování (s diverzifikovanou a rozsáhlou investorskou základnou) a kladná čistá investiční pozice vůči zahraničí. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Posouzení v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze: Itálie se nadále potýká s nadměrnou nerovnováhou. Přestože došlo k určitému zlepšení, zranitelná místa v souvislosti s vysokým veřejným dluhem a slabým růstem produktivity, v kontextu křehkosti trhu práce a některých nedostatků na finančních trzích, které mají přeshraniční význam, přetrvávají.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Hlavní faktory, které Itálie uvedla dne 11. května 2023, již pokrývá analýza obsažená v předchozích oddílech.

4.2.9. LOTYŠSKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 2,3 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 4,3 % a v roce 2022 o 2,8 %. V roce 2023 se očekává růst o 1,4 % a v roce 2024 o 2,8 %. Růst v roce 2023 je dán zejména soukromou spotřebou a čistým vývozem. Hospodářská činnost v roce 2021 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se zvýšil z 4,4 % v roce 2020 na 7,1 % HDP v roce 2021 a snížil na 4,4 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 3,8 % HDP a v roce 2024 pak 2,7 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 5,7 % HDP, v roce 2021 se snížily na 5,2 % HDP a v roce 2022 na 3,8 % HDP. V roce 2023 by se měly zvýšit na 5,5 % HDP a měly by být vyšší než schodek veřejných financí.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 neutrální, což bylo v kontextu vysoké inflace přiměřené. V souladu s doporučením Rady Lotyšsko pokračovalo v podpoře oživení pomocí investic financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 1,1 % HDP (1,3 % HDP v roce 2021). Vzhledem ke kapacitním omezením a růstu cen stavebních prací byly některé investice financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU v roce 2022 odloženy, což vedlo k mírnému poklesu výdajů. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl restriktivní povahu a činil 1,2 procentního bodu. Lotyšsko tedy nezachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů, což není v souladu s doporučením Rady. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň restriktivní povahu a činil 0,3 procentního bodu. Lotyšsko tak drželo pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální orientace expanzivní povahu (–0,9 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 expanzivní povahu a bude činit 0,5 % HDP. To zahrnuje snížení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií, o 0,4 % HDP. Zahrnuty jsou také vyšší náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů proto není způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) je způsoben výdajovými opatřeními zahrnutými v rozpočtovém balíčku na rok 2023, jako je zvýšení platů administrativního a zdravotnického personálu, dodatečné běžné výdaje na financování onkologie, vědy a výzkumu a další diskreční běžné výdaje na státní správu, jakož i vyšší výdaje na důchody a příplatky. Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není v souladu s doporučením Rady. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 2,2 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít expanzivní povahu a bude činit 1,0 procentního bodu. Lotyšsko tedy plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a předpokládá zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 36,5 % na konci roku 2019 na 42,0 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 40,8 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 39,8 % HDP, na konci roku 2024 pak 40,5 % HDP. Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu nízká rizika. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Posouzení v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze: Lotyšsko se nepotýká s nerovnováhou. Zranitelná místa v oblasti zahraničních půjček a bydlení zůstávají mírná; rizika pro konkurenceschopnost jsou relevantní, ale celkově se zdají být v blízké budoucnosti pod kontrolou.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Hlavní faktory, které Lotyšsko uvedlo dne 8. května 2023, již pokrývá analýza obsažená v předchozích oddílech.

4.2.10. MAĎARSKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 4,5 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 7,2 % a v roce 2022 o 4,6 %. V roce 2023 se očekává růst o 0,5 % a v roce 2024 o 2,8 %. Růst v roce 2023 je dán zejména čistým vývozem. Hospodářská činnost v roce 2021 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 7,5 % v roce 2020 na 7,1 % HDP v roce 2021 a 6,2 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 4 % HDP a v roce 2024 pak 4,4 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 6,5 % HDP, v roce 2021 se snížily na 6,3 % HDP a v roce 2022 na 5,3 % HDP. Předpokládá se, že i v roce 2023 budou činit 5,3 % HDP, tedy více než schodek veřejných financí.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 expanzivní, a to na úrovni -0,4 % HDP, jak doporučila Rada. V souladu s doporučením Rady Maďarsko pokračovalo v podpoře oživení pomocí investic, které měly být financovány z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 1,5 % HDP (2,1 % HDP v roce 2021). Pokles výdajů financovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z ostatních fondů EU v roce 2022 byl způsoben nižším čerpáním evropských strukturálních a investičních fondů. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl restriktivní povahu a činil 0,2 procentního bodu. Maďarsko tedy nezachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů, což není v souladu s doporučením Rady. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň restriktivní povahu a činil 0,6 procentního bodu. Maďarsko tak dostatečně drželo pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální politika restriktivní orientaci (+4,2 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 restriktivní povahu a bude činit 2,2 % HDP. Předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je proto v souladu s doporučením Rady. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 2,3 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít restriktivní povahu a bude činit 0,6 procentního bodu. Maďarsko proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, nepředpokládá však zachovat investice financované z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 65,3 % na konci roku 2019 na 79,3 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 73,3 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 70,7 % HDP, na konci roku 2024 pak 71,1 % HDP.

Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu vysoká rizika. Podle základního desetiletého odhadu by se měl poměr veřejného dluhu k HDP v příštích pěti letech celkově stabilizovat. Od roku 2027 by se však měl začít poměr dluhu zvyšovat a v roce 2033

by měl dosáhnout 72,5 % HDP. Podle stochastických projekcí, které simulují velkou škálu možných dočasných šoků působících na makroekonomické proměnné, je vysoce pravděpodobné, že míra zadlužení bude v roce 2027 vyšší než v roce 2022.

Existují další faktory, které jsou rozhodující pro celkové hodnocení udržitelnosti dluhu. Faktory zvyšující riziko jsou na jedné straně spojeny s nedávným zvýšením úrokových sazeb, zápornou čistou investiční pozicí Maďarska vůči zahraničí, rostoucím podílem krátkodobého a zahraničního dluhu a s riziky podmíněných závazků plynoucích ze soukromého sektoru, a to i prostřednictvím možné realizace státních záruk souvisejících s krizí COVID-19. Na druhé straně mezi faktory snižující rizika patří prodlužování splatnosti dluhu v posledních letech a relativně stabilní zdroje financování. Kromě toho by opatření v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizována, mohla mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Posouzení v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze: Maďarsko se potýká s nerovnováhou. Zranitelná místa související s velmi silnými cenovými tlaky a vnějšími a veřejnými finančními potřebami narostla a jsou značná.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Dne 9. května 2023 Maďarsko poskytlo další rozhodující faktory, které nebyly uvedeny výše: Maďarsko zažívá zvýšené rizikové prémie na kapitálových trzích vzhledem k tomu, že není jisté, kdy Maďarsko splní podmínky nezbytné pro získání plného přístupu k fondům EU.

4.2.11. MALTA

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 8,6 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 11,8 % a v roce 2022 o 6,9 %. V roce 2023 se očekává růst o 3,9 % a v roce 2024 o 4,1 %. Růst v roce 2022 je dán zejména čistým vývozem a soukromou spotřebou. Hospodářská činnost v roce 2021 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 9,7 % v roce 2020 na 7,8 % HDP v roce 2021 a 5,8 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 5,1 % HDP a v roce 2024 pak 4,5 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 4,2 % HDP, v roce 2021 se snížily na 3,8 % HDP a v roce 2022 na 3,3 % HDP. Podle prognózy mají v roce 2023 dosáhnout 3,8 % HDP.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 v zásadě neutrální, a to na úrovni – 0,2 % HDP, jak doporučila Rada. V souladu s doporučením Rady Malta pokračovala v podpoře oživení pomocí investic, které měly být financovány z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 0,9 % HDP (1,1 % HDP v roce 2021). Pokles výdajů financovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z jiných fondů EU v roce 2022 byl způsoben nižším čerpáním ostatních fondů EU. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl restriktivní povahu a činil 0,2 procentního bodu. Malta tedy nezachovala investice financované z vnitrostátních zdrojů, což nebylo v souladu s doporučením Rady. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň expanzivní povahu a činil 0,9 procentního bodu. Tento významný expanzivní příspěvek však zahrnoval dodatečný dopad opatření fiskální politiky ke zmírnění hospodářského a sociálního dopadu zvýšení cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady ve výši 1,9 % HDP), jakož i náklady na poskytnutí dočasné ochrany vysídleným

osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Malta tak dostatečně držela pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální orientace restriktivní povahu (+ 0,4 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 restriktivní povahu a bude činit 0,8 % HDP. Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je v souladu s doporučením Rady. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU dosáhly v roce 2023 1,6 % HDP, zatímco investice financované z vnitrostátních zdrojů poskytly restriktivní příspěvek k orientaci fiskální politiky ve výši 0,3 procentního bodu. Malta proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, ale nepředpokládá zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 40,3 % na konci roku 2019 na 52,9 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 53,4 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 54,8 % HDP, na konci roku 2024 pak 56,1 % HDP. Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu střední rizika. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Dne 5. května 2023 Malta poskytla další rozhodující faktory, které nebyly uvedeny výše, a to náklady vzniklé v roce 2022 v souvislosti s restrukturalizací národní letecké společnosti a předčasným odchodem jejích zaměstnanců do důchodu.

4.2.12. RAKOUSKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 6,5 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 4,6 % a v roce 2022 o 5 %. V roce 2023 se očekává růst o 0,4 % a v roce 2024 o 1,6 %. Růst v roce 2023 je dán zejména soukromou spotřebou. Hospodářská činnost v roce 2022 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 8 % v roce 2020 na 5,8 % HDP v roce 2021 a 3,2 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 2,4 % HDP a v roce 2024 pak 1,3 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 3,3 % HDP, v roce 2021 se dále zvýšily na 3,6 % HDP a v roce 2022 klesly na 3,3 % HDP. Předpokládá se, že v roce 2023 dosáhnou 3,4 % a v letech 2022 a 2023 budou vyšší než schodek veřejných financí.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 expanzivní a činila –2,8 % HDP, jak doporučila Rada. V souladu s doporučením Rady Rakousko pokračovalo v podpoře oživení pomocí investic financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 0,2 % HDP (0,2 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl restriktivní povahu a činil 0,1 procentního bodu. Rakousko tedy nezachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů, což není v souladu s doporučením Rady. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň

expanzivní povahu a činil 1,8 procentního bodu. Tento významný expanzivní příspěvek zahrnoval dodatečný dopad opatření fiskální politiky ke zmírnění hospodářských a sociálních dopadů zvýšení cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady ve výši 1,5 % HDP), jakož i nákladů na poskytnutí dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,2 % HDP). Rakousko tak dostatečně drželo pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální orientace restriktivní povahu (+ 1,0 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 restriktivní povahu a bude činit 0,3 procentního bodu. To zahrnuje zvýšení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií, o 0,2 % HDP. Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je v souladu s doporučením Rady. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 0,3 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít expanzivní povahu a bude činit 0,1 procentního bodu. Rakousko proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a předpokládá zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 70,6 % na konci roku 2019 na 82,9 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 78,4 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 75,4 % HDP, na konci roku 2024 pak 72,7 % HDP. Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu nízká rizika. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Hlavní faktory, které Rakousko uvedlo dne 8. května 2023, již pokrývá analýza obsažená v předchozích oddílech.

4.2.13. POLSKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 2 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 6,9 % a v roce 2022 o 5,1 %. V roce 2023 se očekává růst o 0,7 % a v roce 2024 o 2,7 %. Růst v roce 2023 je dán zejména čistým vývozem a investicemi. Hospodářská činnost v roce 2021 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 6,9 % v roce 2020 na 1,8 % HDP v roce 2021 a poté se zvýšil na 3,7 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 5 % HDP a v roce 2024 pak 3,7 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 4,5 % HDP, v roce 2021 poklesly na 4,1 % HDP a v roce 2022 na 4 % HDP. Předpokládá se, že v roce 2023 se zvýší na 4,1 % HDP, což je více než schodek veřejných financí v letech 2021 a 2022, ale ne v roce 2023.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 expanzivní, a to na úrovni –3,0 % HDP, jak doporučila Rada. V souladu s doporučením Rady Polsko pokračovalo v podpoře oživení pomocí investic financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 1,0 %

HDP (1,3 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl expanzivní povahu a činil 0,2 procentního bodu. Polsko tedy podle doporučení Rady zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň expanzivní povahu a činil 2,3 procentního bodu. Tento významný expanzivní příspěvek zahrnoval dodatečný dopad opatření fiskální politiky ke zmírnění hospodářských a sociálních dopadů zvýšení cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady ve výši 1,9 % HDP), jakož i nákladů na poskytnutí dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,5 % HDP). Polsko tak dostatečně drželo pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální politika expanzivní povahu (–0,8 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 expanzivní povahu a bude činit 0,8 % HDP. To zahrnuje zvýšení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií, o 0,1 % HDP. Zahrnuty jsou také nižší náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,2 % HDP). Expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů proto není způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je způsoben necílenými opatřeními v oblasti energetiky, vyššími výdaji na obranu a zdravotnictví a trvalým zvyšováním mezd a sociálních dávek ve veřejném sektoru. Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není v souladu s doporučením Rady. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 1,8 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít restriktivní povahu a bude činit 0,2 procentního bodu. Polsko proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a nepředpokládá zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 45,7 % na konci roku 2019 na 57,2 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 49,1 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 50,5 % HDP, na konci roku 2024 pak 53 % HDP. Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu střední rizika. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Dne 9. května 2023 poskytlo Polsko další rozhodující faktory, které nebyly uvedeny výše, a to výrazné zvýšení výdajů zaměřených na modernizaci ozbrojených sil v důsledku války na Ukrajině a na investice místní samosprávy. Zákon o obraně vlasti z 11. března 2022 zvýšil výdaje na obranu státu z plánovaných 2,2 % HDP v roce 2022 na 3 % HDP v roce 2023. V důsledku zvýšení výdajů na obranu a investic místní samosprávy (meziročně nominálně o cca 21 %) se dynamika veřejných investic v roce 2022 zrychlila (meziročně nominálně o 14,3 %) a v poměru k HDP dosáhla úrovně 4,0 %. Očekává se, že v roce 2023 se dále zvýší na přibližně 4,2 % HDP.

4.2.14. SLOVINSKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 4,3 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 8,2 % a v roce 2022 o 5,4 %. V roce 2023 se očekává růst o 1,2 % a v roce 2024 o 2,2 %. Růst v roce 2023 je dán zejména domácí poptávkou. Hospodářská činnost v roce 2021 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 7,7 % v roce 2020 na 4,6 % HDP v roce 2021 a 3 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 3,7 % HDP a v roce 2024 pak 2,9 % HDP. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 4,1 % HDP, v roce 2021 se zvýšily na 4,7 % HDP a v roce 2022 na 5,2 % HDP. Předpokládá se, že budou nadále růst a v roce 2023 dosáhnou 6,1 % HDP a počínaje rokem 2021 budou již třetí rok po sobě vyšší než schodek veřejných financí.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 expanzivní, a to na úrovni –1,2 % HDP, jak doporučila Rada. V souladu s doporučením Rady Slovinsko pokračovalo v podpoře oživení pomocí investic, které měly být financovány z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 0,7 % HDP (0,8 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl expanzivní povahu a činil 0,7 procentního bodu. Slovinsko tedy podle doporučení Rady zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň expanzivní povahu a činil 0,4 procentního bodu. Tento významný expanzivní příspěvek zahrnuje dodatečný dopad opatření fiskální politiky ke zmírnění hospodářských a sociálních dopadů zvýšení cen energií (dodatečné čisté rozpočtové náklady 1,0 % HDP), jakož i nákladů na poskytnutí dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Slovinsko tak dostatečně drželo pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální orientace expanzivní povahu (–1,2 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 expanzivní povahu a bude činit 0,3 % HDP. A to i přes snížení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií, o 0,5 % HDP. Expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů proto není způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) je způsoben vyššími dotacemi a nárůstem mzdových nákladů ve veřejném sektoru. Celkově lze říci, že předpokládaný růst vnitrostátně financovaných primárních běžných výdajů není v souladu s doporučením Rady. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU dosáhly v roce 2023 1,6 % HDP, zatímco investice financované z vnitrostátních zdrojů poskytly expanzivní příspěvek k orientaci fiskální politiky ve výši 0,1 procentního bodu. Slovinsko proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a předpokládá zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 65,4 % na konci roku 2019 na 79,6 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 69,9 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 69,1 % HDP, na konci roku 2024 pak 66,6 % HDP. Celkově analýza

udržitelosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu střední rizika. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Dne 8. května 2023 Slovinsko poskytlo další rozhodující faktory, které nebyly uvedeny výše, a to zákonnou úpravu důchodů a sociálních transferů v roce 2023 o růst mezd a inflaci v roce 2022.

4.2.15. SLOVENSKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 3,3 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 4,9 % a v roce 2022 o 1,7 %. V roce 2023 se očekává růst o 1,7 % a v roce 2024 o 2,1 %. Růst v roce 2023 je dán zejména investicemi a veřejnou spotřebou. Hospodářská činnost v roce 2021 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 5,4 % HDP v letech 2020 a 2021 na 2 % v roce 2022. Předpokládá se, že v roce 2023 bude činit 6,1 % HDP a v roce 2024 pak 4,8 % HDP. Po poklesu na 3,4 % HDP v roce 2020 a 3,1 % v roce 2021 se veřejné investice v roce 2022 zvýšily na 3,3 % HDP. V roce 2023 se předpokládá jejich další nárůst na 4,9 % HDP, přičemž v roce 2022 by měly být vyšší než schodek veřejných financí, ale v roce 2023 již nikoli.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 restriktivní a činila 1,3 % HDP, což bylo v kontextu vysoké inflace přiměřené. Na doporučení Rady Slovensko pokračovalo v podpoře obnovy pomocí investic, které mají být financovány z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 1,2 % HDP (1,3 % HDP v roce 2021). Pokles výdajů financovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z ostatních fondů EU v roce 2022 byl způsoben nízkým čerpáním strukturálních fondů EU a odložením realizovaných výdajů z grantů z Nástroje pro oživení a odolnost. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl expanzivní povahu a činil 0,2 procentního bodu. Slovensko tedy podle doporučení Rady zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň restriktivní povahu a činil 1,3 procentního bodu. Slovensko tak dostatečně drželo pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální orientace expanzivní povahu (–6,2 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 expanzivní povahu a bude činit 4,4 % HDP. To zahrnuje snížení nákladů na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií, o 0,2 % HDP. Zahrnuty jsou také nižší náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů proto není způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) je způsoben necílenými opatřeními

v oblasti energetiky, trvalým zvýšením mezd zdravotnických pracovníků a snížením sazeb DPH v odvětví potravinářství a rekreace. Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není v souladu s doporučením Rady. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 2,8 % HDP, zatímco příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky bude mít expanzivní povahu a bude činit 0,1 procentního bodu. Slovensko tedy plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU a předpokládá zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 48 % na konci roku 2019 na 61 % HDP na konci roku 2021. Na konci roku 2022 činil 57,8 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 58,3 % HDP, na konci roku 2024 pak 58,7 % HDP.

Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu vysoká rizika. Podle základního desetiletého odhadu by se poměr veřejného dluhu k HDP v následujících letech měl neustále zvyšovat a v roce 2033 by dosáhl 84,7 % HDP. Podle stochastických projekcí, které simulují velkou škálu možných dočasných šoků působících na makroekonomické proměnné, je pravděpodobné, že míra zadlužení bude v roce 2027 vyšší než v roce 2022.

Existují další faktory, které jsou rozhodující pro celkové hodnocení udržitelnosti dluhu. Faktory zvyšující riziko jsou na jedné straně spojeny s nedávným zvýšením úrokových sazeb, zápornou čistou investiční pozicí Slovenska vůči zahraničí, podílem krátkodobého veřejného dluhu v držbě nerezidentů a riziky podmíněných závazků plynoucích ze soukromého sektoru, včetně možné realizace státních záruk souvisejících s krizí COVID-19. Na druhou stranu mezi faktory snižující riziko patří prodloužení splatnosti dluhu v posledních letech, což umožňuje postupné promítnutí rostoucích úrokových sazeb do dluhového zatížení poté, co dlouhodobě těží z historicky nízkých výpůjčních nákladů, a relativně stabilní zdroje financování (s diverzifikovanou a rozsáhlou investorskou základnou). Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Posouzení v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze: Slovensko se nepotýká s nerovnováhou. Zranitelná místa týkající se konkurenceschopnosti, bydlení, zadlužení domácností a vnější rovnováhy se zvyšují, ale celkově se zdají být v blízké budoucnosti omezená a očekává se, že se s normalizací hospodářských podmínek zmírní.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Hlavní faktory, které Slovensko uvedlo dne 9. května 2023, již pokrývá analýza obsažená v předchozích oddílech.

4.2.16. FINSKO

Střednědobá makroekonomická situace: Po poklesu o 2,4 % v roce 2020 vzrostla ekonomika v roce 2021 o 3 % a v roce 2022 o 2,1 %. V roce 2023 se očekává růst o 0,2 % a v roce 2024 o 1,4 %. Růst v roce 2023 je dán zejména čistým vývozem a veřejnou spotřebou. Hospodářská činnost v roce 2021 překročila roční úroveň roku 2019.

Střednědobý stav rozpočtu včetně investic: Schodek veřejných financí se snížil z 5,6 % v roce 2020 na 2,8 % HDP v roce 2021 a 0,9 % v roce 2022. Předpokládá se, že v letech 2023 a 2024 bude činit 2,6 %. Veřejné investice vzrostly v roce 2020 na 4,8 % HDP, v roce 2021 se snížily na 4,2 % HDP a v roce 2022 na 4,1 % HDP. V roce 2023 se předpokládá jejich zvýšení

na 4,5 % HDP a počínaje rokem 2021 budou již třetí rok po sobě vyšší než schodek veřejných financí.

Podle odhadů Komise byla fiskální orientace v roce 2022 víceméně neutrální, tedy $-0,1$ % HDP, jak doporučila Rada. V souladu s doporučením Rady Finsko pokračovalo v podpoře oživení pomocí investic, které měly být financovány z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU činily v roce 2022 0,3 % HDP (0,2 % HDP v roce 2021). Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k orientaci fiskální politiky měl neutrální povahu a činil 0,0 procentního bodu. Finsko tedy podle doporučení Rady zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky měl zároveň víceméně neutrální povahu a činil 0,1 procentního bodu. Finsko tak dostatečně drželo pod kontrolou růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Prognóza Komise z jara 2023 předpokládá, že s ohledem na vysokou inflaci bude mít v roce 2023 fiskální orientace expanzivní povahu ($-1,0$ % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k orientaci fiskální politiky bude mít v roce 2023 expanzivní povahu a bude činit 0,6 % HDP. To zahrnuje obecně stabilní náklady na cílená podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejvíce ohroženy prudkými nárůsty cen energií. To zahrnuje také vyšší náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (o 0,2 % HDP). Expanzivní příspěvek čistých primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je proto pouze částečně způsoben cílenou podporou domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Expanzivní růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) je rovněž způsoben indexací sociálních dávek, financováním místních orgánů ústředními vládními institucemi, jakož i dodatečnými výdaji na obranu a investicemi do výzkumu a vývoje. Stručně řečeno, předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů není v souladu s doporučením Rady. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU dosáhly v roce 2023 0,4 % HDP, zatímco investice financované z vnitrostátních zdrojů poskytly expanzivní příspěvek k orientaci fiskální politiky ve výši 0,4 procentního bodu. Finsko proto plánuje financovat další investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a předpokládá zachování investic financovaných z vnitrostátních zdrojů.

Střednědobá dluhová pozice: Veřejný dluh se zvýšil z 64,9 % na konci roku 2019 na 74,7 % HDP na konci roku 2020. Na konci roku 2022 činil 73 % HDP a předpokládá se, že na konci roku 2023 bude činit 73,9 % HDP, na konci roku 2024 pak 76,2 % HDP. Celkově analýza udržitelnosti dluhu naznačuje ve střednědobém horizontu střední rizika. Kromě toho by strukturální reformy v rámci NGEU/RRF, pokud budou plně realizovány, mohly mít v příštích letech další pozitivní dopad na růst HDP, a přispět tak ke zmírnění problémů s udržitelností dluhu.

Další faktory, na něž členský stát poukázal: Dne 9. května 2023 poskytlo Finsko další rozhodující faktory, které nebyly uvedeny výše, a to skutečnost, že v důsledku parlamentních voleb, které se ve Finsku konaly dne 2. dubna 2023, byl dne 23. března 2023 předložen program stability beze změny politiky. Nová finská vláda předloží svůj cíl pro veřejné finance v programu stability, který bude předložen na podzim spolu s návrhem rozpočtového plánu jako součást celkového vládního fiskálního plánu.

5. ZÁVĚRY

Patnáct členských států EU překročilo referenční hodnotu schodku v roce 2022 nebo ji plánuje překročit v roce 2023: Belgie, Bulharsko, Česko, Německo, Estonsko, Španělsko, Francie, Itálie, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Rakousko, Polsko, Slovinsko a Slovensko.

V Rakousku je poměr schodku v roce 2022 a plánovaný poměr schodku v roce 2023 vyšší než 3 % HDP, ale blíží se této hodnotě. Ve zbývajících 14 členských státech, které jsou v této zprávě posuzovány a které v roce 2022 překročily referenční hodnotu schodku stanovenou Smlouvou nebo ji plánují překročit v roce 2023, byl nebo je plánován schodek vyšší než 3 % HDP a není této hodnotě blízko.

Překročení referenční hodnoty stanovené ve Smlouvě je podle definice ve Smlouvě považováno ve všech těchto 15 státech za výjimečné. V případě Belgie, Bulharska, Španělska, Francie, Itálie, Maďarska, Malty, Polska a Slovenska se však neočekává, že překročení referenční hodnoty bude dočasné.

Obecně lze říci, že při zohlednění všech rozhodujících faktorů v příslušných případech z analýzy v této zprávě vyplývá, že **kritérium schodku** definované ve Smlouvě a v nařízení (ES) č. 1467/1997 **nesplňuje Belgie, Bulharsko, Česko, Německo, Estonsko, Španělsko, Francie, Itálie, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovinsko a Slovensko**.

Devět členských států mělo na konci roku 2022 hrubý veřejný dluh vyšší než 60 % HDP: Belgie, Německo, Španělsko, Francie, Itálie, Maďarsko, Rakousko, Slovinsko a Finsko. Z těchto členských států byla doporučená hodnota pro snižování dluhu dodržena v Belgii, Německu, Španělsku, Maďarsku, Rakousku a Slovinsku, zatímco ve Francii, Itálii a Finsku dodržena nebyla.

Celkově, s přihlédnutím ke všem rozhodujícím faktorům, analýza v této zprávě ukazuje, že **Francie, Itálie a Finsko nesplňují kritérium dluhu**, jak je definováno ve Smlouvě a v nařízení (ES) č. 1467/1997. Komise však v rámci svého posouzení všech rozhodujících faktorů bere v úvahu, že by soulad s doporučenou hodnotou pro snižování dluhu mohl vyžadovat příliš náročné představení fiskálního úsilí, které by mohlo ohrozit hospodářský růst. **Komise se proto domnívá, že dodržení doporučené hodnoty pro snižování dluhu není za převládajících hospodářských podmínek opodstatněné.**

S ohledem na přetrvávající vysokou nejistotu makroekonomického a rozpočtového výhledu v této fázi **Komise již v březnu 2023 oznámila, že na jaře 2023 nenavrhne zahájení nových postupů při nadměrném schodku**. Zároveň bude Komise pokračovat ve sledování vývoje schodků a dluhů, přičemž navrhne Radě, aby na jaře 2024 zahájila postupy při nadměrném schodku na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.